

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

SILVESTR HIPMAN
(* 1893 – † 1974)

OTAKAR NEJEDLÝ (* 1883 – † 1957)

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1927–1958

Značka fondu: 45

Číslo evidenčního listu NAD: 114

Evidenční číslo inventáře: 110

Zpracovala: Lucie Večerníková

Místo: Praha 2021

Silvestr Hipman (1893–1974)

Silvestr Hippmann se narodil 23. července 1893 v Čáslavi. Jeho otec byl pokladníkem zdejšího cukrovaru. Na přání matky začal hrát roku 1900 na housle u učitele Zlocha. Ten brzy doporučil rodičům, aby nechali talentovaného Silvestra studovat u erudovanějšího pedagoga. Proto v roce 1901 Hippmann přešel ke kapelníkovi Ottovi Ullmannovi. Roku 1904 nastoupil na gymnázium v Čáslavi. Jeho další hudební růst zde ovlivnil čáslavský ředitel kůru Josef Bok, jenž na zdejším gymnáziu vyučoval zpěv. Ve školním roce 1904/1905 u něj začal Hippmann zpívat v chrámovém sboru a hrát na housle a od roku 1907 i na violu.

Ještě v roce 1907 se Silvestr s rodiči přestěhoval z Čáslavi do blízké průmyslové obce Vrdu-Bučice. Zdejší farář Jan Limberský byl v celém kraji znám jako nadšený hudebník. Právě na jeho faře našel Hippmann nový inspirační zdroj ke svému studiu hudby. Během čtyř let tak poznal velkou část středoevropské komorní hudby 18. a 19. století. Největší vliv na jeho další hudební vývoj měl ovšem příchod nového ředitele čáslavského kůru, Josefa Malého, v roce 1907. V té době se již Hippmann pokoušel o svá první díla. Velmi na něj zapůsobilo kouzlo lidové písně. Mezi jeho prvními skladbičkami byla píseň na slova Adolfa Heyduka „Já jsem mladší dívčina“ a „Ave Maria“ pro smíšený sbor a také „Sázej má panenka, sázej rozmarýnu.“ Tato poslední skladba mu vynesla první úspěchy. Na čáslavském gymnáziu Hippmann studoval až do února 1911, kdy se s rodiči přestěhoval do Prahy.

Hudební život v Praze byl v těchto letech na vynikající úrovni. Česká opera byla pod vedením Karla Kovařovice v rozkvětu a mladý Hippmann byl jejím nadšeným posluchačem. Stal se též členem Umělecké besedy. V Praze se rozhodl pro další studium klavíru a stal se žákem Adolfa Mikše. Dále zde studoval skladbu u Otakara Šína a u Jaroslava Řidkého instrumentaci. Ještě před maturitou na gymnáziu si podal přihlášku do spolku Hlahol na Vinohradech. Po maturitě v roce 1912 nastoupil na právnickou fakultu Univerzity Karlovy a v roce 1913 se dal zapsat na filozofickou fakultu, kam chodil na přednášky profesora Zdeňka Nejedlého a navštěvoval i jeho hudebně-vědecký seminář. Roku 1914 vypukla 1. světová válka a Hippmann musel kvůli vojenským povinnostem přerušit studia na právnické fakultě. Studia tak dokončil až po skončení války.

Silvestr Hippmann začal po studiích pracovat jako úředník a v roce 1936 se stal ředitelem Všeobecného pensijního ústavu. Zaměstnání mu umožňovalo věnovat čas hudbě. Od roku 1934 měl v moderní budově ústavu prostorný služební byt, kde pořádal mnoho domácích koncertů a schůzek za účasti našich i zahraničních umělců. V roce 1947 se oženil. Roku 1956 vstoupil do výslužby a věnoval se výhradně skladatelské činnosti. Psal ale též literární články, kritiky a fejetony. Silvestr Hipman zemřel 16. 3. 1974 v Praze ve věku 81 let.

Literatura

Československý hudební slovník I (A–L), Praha 1963

Resl Miloš, Silvestr Hipman: Nástin života a díla, Čáslav 1973

Gardavský Čeněk, Skladatelé dneška, Praha 1961

Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Silvestra Hipmana byl zakoupen roku 1970 v národním podniku Kniha. Další drobné přírůstky, především fotografie a negativy (AA 2946), byly převedeny z Národního muzea v roce 1981. Památník Otakara Nejedlého (AA 3027) pochází taktéž z nákupu a poslední část, čtyři fotografie Otakara Nejedlého (AA 3083) darovala do archivu paní Květoňová.

Archivní charakteristika fondu

Fond Silvestra Hipmana umožňuje nahlédnout do zákulisí tehdejších pražských uměleckých kruhů. Jedna velká skupina dokumentů se zaměřuje na malířskou školu Otakara Nejedlého, který se svými žáky podnikal každoroční cesty do zahraničí. Další dokumentuje život a zájmy Hipmanových přátel-umělců. Velmi humorně ve svém rukopise „Za malíři na Korsiku a jiné kratochvíle (Vzpomínky na skutečné události ze života umělců doma i v cizině v letech 1926-1931)“ vypráví o životě a příhodách, které společně zažili. Vyprávění, doprovázené řadou fotografií, končí okamžikem smrti jednoho z členů, malíře a grafika Josefa Hubáčka.

Kromě zmiňovaného rukopisu stojí za zmínku i památník Otakara Nejedlého z let 1934 až 1958, v němž se objevují vtipné kresby, poznámky či upomínky od jeho přátel. Mezi nimi nalezneme i nejedno známé jméno (např. Josef Suk a Otakar Španiel).

Největší přínos celého fondu spočívá v důslednosti, s jakou Hipman zaznamenával svoje zážitky. Většina fotografií je na zadní straně opatřena podrobným popiskem. Kromě jmen a dat často přidává i své další postřehy, které by jinak nebylo možno zjistit (např. jaké události předcházely před zhotovením snímku, kdo fotografii pořizoval, ale i to, jak se jmenoval číšník, který např. obsluhoval v restauraci). Fond obsahuje také velké množství negativů, které byly z velké části digitalizovány a jsou k dispozici v badatelně Archivu NG.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Lucie Večerníková v roce 2016. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 2678-2679, AA 2946, AA 3027, AA 3083 a AA 4103.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/lí	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Korespondence přijatá – jednotlivci					
1	Nejedlý Otakar Korsika, 9. 11. 1929 (pohlednice) [Napoli (Neapol), 14. 12. 1931] (pohlednice)	2 lí	1929-1931	2679	1
Rukopisy – vlastní					
2	Za malíři na Korsiku a jiné kratochvíle (Vzpomínky na skutečné události ze života umělců doma i v cizině v letech 1926-1931), revidováno Janem Slavíčkem	216 lí	b. d.	2678	1
Rukopisy – cizí					
3	Památník Otakara Nejedlého z Ládevsi z let 1934-1958 (obsahuje kresby a věnování; např. Josef Suk, O. Španiel, A. Bednář)	1 kus	1934-1958	3027	1
Výstřižky					
4	Článek O. Nejedlého „Nemluv, umělče, tvoř!“	1 kus	1932	2678	1
Fotografie					
5	Josef Hubáček v Africe	4 ks	1927	2678	1
6	Otakar Nejedlý a jeho žáci na Korsice – B. Dvorský, K. Endrys, A. Fišárek, S. Hipman, J. Hněvkovský, V. Hroch, J. Hubáček, V. Klofáč, F. Michl, O. Nejedlý, H. Pešek, B. Piskač, V. Pleiner, J. Slavíček, A. R. Solovjev, A. Steidl, V. Trefil, B. Žufan, přiložen výstřižek článku Naši malíři na Korsice (1 list)	77 ks	1927-1929	2678, 2679, 3083	1
7	Otakar Nejedlý a jeho žáci v Pont de Suve u Toulonu – B. Dvorský, A. Fišárek, S. Hipman, L. Hlávka, J. Hubáček, L. Klímová, B. Matějovská, O. Nejedlý, H. Pešek, J. Síla, A. R. Solovjev, A. Steidl, J. Vacke	16 ks 15 neg.	1930	2679, 2946	1
8	Poslední výlet Josefa Hubáčka na Zbraslav – S. Hipman, J. Hubáček, B. M. Klika, P. Kříčka	8 ks 4 neg.	1931	2678	1
9	Otakar Nejedlý a jeho žáci v Cap Ferrat u Nice – K. Endrys, S. Hipman, L. Hlávka (obsluhoval V. Hroch, O. Nejedlý, A. Steidl)	13 ks 15 neg.	1931	2678, 2679, 2946	1

10	Vlastislav Hofman s chotí v Těptíně	1 kus 1 neg.	1931	2946	1
11	Jan Zrzavý v Paříži	4 ks 4 neg.	1932	2946	1
12	V. Rabas, A. Moravec, K. Honzík	3 ks 3 neg.	1932	2946	1
13	L. Černý, S. Hipman, K. Honzík, L. Jiřincová, O. Nejedlý (s autogramem)	7 ks	1932-1938, b. d.	2679	1
14	Jan Slaviček a sestry na Letné	4 ks 4 neg.	1933	2946	1
15	Malíř František Janoušek na Malé Straně v Praze	2 ks 1 neg.	1933	2946	1
16	Alois Moravec v autě po vernisáži výstavy Jana Zrzavého	1 kus 1 neg.	1933	2946	1
17	Malíři před Repre – Brumlík, Hanuš, Hégr, Jean, Kerhart, Kosek, Kučerová, Oberlaudovy, J. Slaviček	2 ks 5 neg.	1934	2946	1
18	Jan Bauch, Karel Pokorný na Vítězném náměstí v Praze	3 ks 1 neg.	1936	2946	1
19	Jan Slaviček	1 kus 1 neg.	1936	2946	1
20	Kvíčala, V. Hofman, Henri Bidou, F. Kupka	5 ks 4 neg.	1937	2946	1
21	Pojídání „Pipanovských šneků“ před Wilsonovým nádražím – L. Černý, Č. Kvíčala, A. Meisl, O. Nejedlý, B. Vomáčka	2 ks 2 neg.	1937	2946	1
22	Jan Slaviček v ateliéru	3 ks 3 neg.	1937	2946	1
23	V Doubravě, u Hofmanů – M. Hégr, V. Hofman, O. Nejedlý	15 ks 15 neg.	1937	2946	1
24	Vycházka do Památníku Osvobození se Španielovými a spol. – O. Nejedlý, O. Španiel	1 kus 5 neg.	1939	2946	1
25	V. Hofman s ing. Šircem v Čáslavi	3 ks 3 neg.	1941	2946	1
26	Cesta po Moravě – V. Hofman, S. Hipman	7 ks 7 neg.	1943	2946	1
27	V. Rabas a A. Moravec na rampě Národního muzea	2 ks	1943	2946	1

28	Malíři Holan, Holý a Fiala	1 kus 1 neg.	1945	2946	1
29	Otakar Nejedlý při práci	2 ks	b. d.	3083	1
30	Fotografie z cest	6 ks	b. d.	2679	1
31	Fotografie díla Otakara Nejedlého	17 ks	b. d.	4103	1

Negativy

32	Otakar Nejedlý a arch. Josef Kalous na Mírovém náměstí v Praze	2 neg.	1931	2946	1
33	Otakar Nejedlý zdraví Sukův kraj ve Svatém Janu	2 neg.	1932	2946	1
34	Otakar Nejedlý truhlář v Dědkově mlýně, odjezd od Hlavovky	2 neg.	1932	2946	1
35	Otakar Nejedlý v Dědkově mlýně (na Kačáku), Kalous, Kysela	3 neg.	1932	2946	1
36	Neděle 14. 2. 1932, rodina Janů a Pipres	6 neg.	1932	2946	1
37	Otakar Nejedlý na Mělníce	4 neg.	1932	2946	1
38	Otakar Nejedlý na Dědkově mlýně – Velikonoce	1 neg.	1932	2946	1
39	O. Nejedlý, Kyselovi, J. Kalous, J. Hněvkovský v Dědkově mlýně na Kačáku; Mestrovíčova výstava v Belvederu; 25. a 28. 5. 1933	6 neg.	1933	2946	1
40	Otakar Nejedlý v Ládevsi, u své voliéry	2 neg.	1933	2946	1
41	V. Havel, K. Svola (Svolinský?), Vevera	7 neg.	1933	2946	1
42	V Pipanově, Kalous-střelec, Brahmaputra, Kyselovi	4 neg.	1933	2946	1
43	Otakar Nejedlý, J. Zuna a další v Pipanově	5 neg.	1934	2946	1
44	Otakar Nejedlý u dr. Preissiga	4 neg.	1934	2946	1
45	Otakar Nejedlý a sojka, v Chotkových sadech	10 neg.	1934	2946	1
46	Otakar Nejedlý se sojkou v Ládevsi	3 neg.	1934	2946	1
47	Otakar Nejedlý na Oravě	2 neg.	1936	2646	1
48	Otakar Nejedlý v Bánské Bystrici a Levici	5 neg.	1936	2946	1
49	Otakar Nejedlý v Bratislavě a Podují	6 neg.	1936	2946	1
50	Otakar Nejedlý na Oravě a v Trenčianských Teplicích	3 neg.	1936-1938	2946	1
51	Otakar Nejedlý ve Vlčnově, Kyjově a Buchlově	5 neg.	1936-1938	2946	1

52	Otakar Nejedlý, Petr, Jindrák v Ládevsi	3 neg.	1937	2946	1
53	Otakar Nejedlý v chatě v Ládevsi	4 neg.	1937	2946	1
54	U O. Nejedlého v Ládevsi na vinobraní – J. Trampota, J. Hněvkovský	3 neg.	1937	2946	1
55	Malíř a grafik Josef Pošva s chotí	1 neg.	1944	2946	1
56	Fotograf Josef Sudek s paní Radovou v Riegrových sadech	1 neg.	1944	2946	1

Tiráž

Silvestr Hipman (1893–1974), soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1927–1958

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních čísel: 56

rozsah v bm: 0,12 m

stav ke dni: 10. 8. 2020

jméno zpracovatele: Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 114

číslo evidenční pomůcky: 110

počet stran: 8

schválil dne: 31. 12. 2021 Mgr. Tomáš Hylmar

č. j.: 94/2021-ANG